

møller, ja saa Gud hjælpe os, naar det bliver anerkjendt, at en Minister paa den Maade kan handle med Statens Midler. Jeg kan godt forstaa, at det ærede Medlem mener, at der er fuld Grund for mig til ikke at stemme for Forslaget, men det ærede Medlem maa erkjende, at min Stilling i det Hele taget til disse Spørgsmaal i alle de Aar, vi have siddet i dette Thing, har været forskellig fra hans, endog meget betydelig. Han har betragtet meget af det, som i konstitutionel Henseende er foregaaet, og som han tildels har staaet i Spidsen for, paa en hel anden og forskellig Maade end jeg, og derfor maa han erkjende, at jeg maa betragte det, som ligger for, paa en ganske anderledes vægtig og afgjørende Maade, end han kan være i Stand til at gjøre det. Hvad man selv staar i Spidsen for og holder sig overbeviist om, at man selv mener det Bedste om, kommer man meget tidt til at se, at der, set fra Forsatningens Standpunkt, ikke kan være noget Væsentligt i Veien for, indens Andre, der staa og se til og ved Valg ere satte til at skulle passe paa, at Forsatningen virkelig hændes og opretholdes, faae en anden Betragtning, især naar det viser sig fra mange Sider, at man mere og mere lægger an paa at forkleine Folkethingets Magt, og det ærede Medlem vil saaledes se, at dette er noget ganske Andet, og at min Stilling netop er saaledes her. Krods den Sorg jeg vil føle ved, at Forslaget bliver vedtaget, hvad jeg for Næsten ikke tvivler paa, at det bliver, vil jeg sige, at jeg efter min Stilling til Forsatningen og Spørgsmaalet om Forsatningens tro og fulde Opretholdelse, vilde svigte min egen Samvittighed, hvis jeg ikke stemte for det foreliggende Forslag. — Har jeg gjort det ærede Medlem uret i forskellige Henseender, gjør det mig ondt; men jeg kan paa den anden Side sige, at hver Gang jeg har haft et lille Sammenstød med den ærede Valer, har det næsten altid vundet sig, naar vi kom til at forklare os for hinanden, at det beroede paa en Misforstaaelse, og det Samme viser sig nu, at hvad jeg før talte mod det ærede Medlem, har været en Misforstaaelse. Jeg beder om Undskyldning, dersom Misforstaaelsen er min, men det er i alt Fald slet ikke noget Nyt overfor det ærede Medlem. Vi have misforstaaet hinanden stadig omtrent hver Gang, vi have talt med hinanden.

Th. Nielsen: Man kommer stadig tilbage i disse Dage til Grundlovsforandringen. De sidste to ærede Medlemmer, som have talt, have ogsaa berørt den. Jeg skal ikke komme ind herpaa, kun skal jeg, naar det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 1ste Valgkreds (Hall) bemærkede, at han i alt Fald, efter hvad der er oplyst i Lørdags, ikke havde nogen videre Skyld i Grundlovsforandringen, thi den laa hos det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds (S. A. Hansen) og hos den ærede Conseilspræsident, dertil sige, at

jeg ikke tror, at Efterlægten vil give det ærede Medlem Ret deri; thi havde han og hans Meningsfæller dengang alvorligt villet haat 5te Juni-grundloven tilbage igjen, saa var det ogsaa slet, saa var ikke disse Underhandlinger komne til at foreligge mellem den ærede Conseilspræsident og det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds. Selvsjælselig bebrejder jeg ikke det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 1ste Valgkreds denne Opfattelse, thi han har naturligvis handlet i dette Stykke, som i andre, efter sin bedste Overbevisning. — Det er ellers om Endringsforslaget til § 9, jeg agter at udtale mig noget. Den ærede Minister bemærkede som en Bebreidelse til den ærede Ordfører, at han behøvede ikke at have talt om, at nu skulde det slaas fast, at Tjenerne og de Midler, som vare henlagte til Geistlighedens Lønning, vare Statsmidler, thi det var erkjendt, og under alle Omstændigheder behøvedes det ikke for hans Vedkommende, thi han havde erkjendt det ved at forelægge et Lovforslag og paa flere andre Maader. Det er sandt, fuldstændig rigtigt. Jeg vil gaa endnu et Skridt videre; jeg skal erkjende, at medens man i mange andre Henseender gaar tilbage, er man overfor Opfattelsen af de Midler, hvormed Geistligheden lønnes, gaaet fremad, idet det er ikke saa mange Aar siden, at der ogsaa i dette Thing vare meget delte Meninger, om det dog ikke var Kirken Siendom alligevel, og jeg skal give den Erklæring, at det ærede Medlem, som nu er Minister, har sin gode Fortjeneste af, at man i Begrebet i det Mindste er kommet saa vidt frem, at man nu fra alle Sider i dette Thing erkjender, at det er Statens Midler. Jeg har med megen Interesse gjennemlæst ikke alene den ærede Ministers Forslag, men ogsaa hans Foredrag fra de Aar, baade fra 1859—60 og fra 1860—61, og disse vare, saa forekommer det mig, usædoanlig klare, og bidrog vistnok ikke lidet til, at man overhovedet kom med en geistlig Lønningslov. Den ærede Minister motiverer Sp. 1750 i Folkethingstidenden 1859—60 sit Forslag, som den ærede Ordfører har oplyst, paa en saa klar, ja næsten gjennemsigtig Maade, at man maatte saa at sige nødes til at indrømme, at de nævnte Midler vare Statsmidler. Da var Borgens Minister; han siger da blandt Andet — jeg vil tillade mig, at oplæse disse Ord af Folkethingstidenden — efter at han først har paaberaabt sig Grundlovens § 3 i sin Indledning: „Det er altsaa Staten, der giver de Midler, hvormed Geistligheden lønnes og Gudsdyrkelsen opretholdes i Folketirken. Derved mener jeg, at det tillige maa være givet, at disse Midler maa være Gjenstand for den samme aarlige Bevilling som alle de andre Midler, der anvendes til Statens Formaal, altsaa være Gjenstand for den aarlige Bevilling ved Finantsloven.“ Og det er ikke noget enkelt af disse Midler, der skal være Gjenstand